

μόλις ἠδύνατο νὰ διατηρήσωσιν ἐν ἀσφαλείᾳ τὰ ἴδια κτίματα. Ἐν γένει ἐνόμιζέ τις ὅτι θέλει ἐπικρατήσει ἡδὴ εἰρήνη, ὅτε αἰφνης ἡ ἀφροσύνη τοῦ Μαξεντίου προεκάλεσε νέον καὶ κρισιμώτερον τῶν προηγουμένων πόλεμον.

Ὁ Μαξέντιος, ὀνειρευόμενος τὴν κατάκτησιν τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν, ἀνίγγειεν ὅτι μελετᾷ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἔσπευσε νὰ

Κωνσταντῖνος ὁ Χλωρός

προκαταλάβῃ τὸν ἀντίπαλον, ἐτοιμαζόμενον νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Φθάσας ὅμως εἰς τοὺς πρόποδας τῶν Ἄλπεων περιέστη εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἀπορίαν, ἥτις ἔμελλε ν' ἀποβῆ πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων πρόξενος. Ὁ στρατὸς τοῦ Μαξεντίου ἦτο ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πολυαριθμότερος τοῦ στρατοῦ ὃν ἤγεν ὁ Κωνσταντῖνος. Κατὰ τὸν Ζώσιμον, εἰς τὸν Κωνσταντῖνον ἄγοντα 90.000 πεζῶν καὶ 8.000 ἰππέων, ὁ Μαξέντιος ἀντιπαρέταξεν 170.000 πεζῶν καὶ 18.000 ἰππέων. Ἄλλ' ὁ Κωνσταντῖνος ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ εἰς ἄμυναν τοῦ Ῥήνου τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως, ὥστε ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἠγωνίσθη εἰμὴ μετὰ 40.000 περίπου ἀνδρῶν μόνον. Καί, ἐνῶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἦτο τοσοῦτον εὐάριθμος, οἱ οἰωνοὶ ἦσαν ἀπαισιοί, οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐδίσταζον. Ναι μὲν ὁ Λικίνιος, εἰς ὃν ὁ Κωνσταντῖνος προέκειτο νὰ δώσῃ σύζυγον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Κωνσταντίαν, ὑπέσχετο νὰ διατηρήσῃ ἐν εἰρήνῃ τὰς πρὸς βορρᾶν τῆς Ἰταλίας μεθορίους χώρας. Πλὴν τούτου ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε

συνεννοήσεις ἐν αὐτῇ τῇ Ρώμῃ, αἱ δὲ ναυτικαὶ αὐτοῦ μοῖραι ἠδύνατο νὰ καταλάβωσι τὴν Σαρδόνα, τὴν Κορσικὴν καὶ τοὺς λιμένας τῆς Ἰταλίας. Ἐπὶ πᾶσιν ὁ μὲν Κωνσταντῖνος ἦτο ἀνὴρ γενναῖος καὶ στρατηγὸς δαιμόνιος, ἐνῶ ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ ἦτο ἀνθρωπος ἄνανδρος καὶ τῶν πολεμικῶν ἔργων παντελῶς ἄπειρος. Ἄλλ' οὐδὲν ἤττον τὸ ἐπιχειρήμα ἐφαίνετο ἐπισηαλές. Οἱ ρωμαῖκοὶ λεγεῶνες ὑπελάμβανον ἀείποτε δεινὸν τὸ νὰ ἐμβάλωσιν ἐνόπλιος εἰς τὴν Ἰταλίαν, νὰ καταπατήσωσι τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔδαφος καὶ νὰ πολιορκήσωσι τὸ Καπιτώλιον. Πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐνιαυτῶν ὁ Σεβήρος ἐγκατελείφθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, διστάζοντος νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Ρώμης· καὶ ὑπὸ ἐμφύλιων ἐνδοιασμῶν ἐπειγόμενος ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ ἐκεῖθεν ὁ Γαλέριος. Ὅθεν ἄπορον δὲν εἶναι ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἔχων δύναμιν ἤττονα τοῦ ἀντιπάλου καὶ βλέπων τοὺς μὲν οἰωνοὺς τῆς εἰδωλολατρείας ἀπαισίους, τοὺς δὲ στρατηγοὺς τεταραγμένους, ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιζητήσῃ ἑτέραν τινὲν προστασίαν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο παρώτρυνον αὐτὸν αἱ ποικίλαι πολιτικαὶ μεταβολαί, τῶν ὁποίων ἐγένετο αὐτόπτης μάρτυς.

